

BUTLLETI

DEL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS

Any II

Febrer de 1977

N.º 5

Al cap d'un any d'haver-se iniciat aquest BUTLLETÍ, gairebé immediatament a la naixença del nostre «Grup d'Estudis», t'oferim, lector, la nostra cinquena sortida. Aquest full, sota de la seva modèstia amaga una alta ambició, perquè és el tornaveu d'una gent que vetlla i treballa.

En anteriors números hem donat una idea de la tasca que portem entre mans. La secció d'Arqueologia no para, i les hores d'oci oficial —la jornada dominical— són curtes per al seu furgar, per aconseguir que la terra parli i ens digui quelcom de la història antiga del nostre poble. La secció Artística-Literària prepara un homenatge al Dr. Robert, i també al poeta Trinitat Catasús. En donarem compte en el moment oportú.

Ara, davant de l'assemblea plenària de grups d'estudi penedessencs reunida a Vilafranca, propugnem que després que els grups de tot el Penedès s'hagin aplegat en un Institut d'Estudis Penedessencs, es proposi a les altres comarques que adoptin una organització semblant, d'estil federatiu. Aconseguit això, els diferents Instituts comarcals podrien ésser el sòcol, amb abast per tot Catalunya, del gloriós Institut d'Estudis Catalans.

Així, l'abnegat estudiós que a Sitges o a Puigcerdà té el neguit d'investigar en les coses de la petita pàtria, tindria al seu abast l'altaveu de l'Institut per antonomàsia, la nostra primera entitat cultural, la qual, al seu entorn, s'enfortiria amb la nova saba que li vindria de les comarques.

El Sitges del segle XIX a «La Lluanera de Nova York»

i II

A la pàgina 5 del mateix número de La Lluanera hi ha la plana d'il·lustració, a què fa referència el final de l'article transcrit. Al peu de la pàgina diu: «Catalunya Pintoresca — Vistas de Sitjes — (De croquis enviats pel nostre corresponsal artístic)». El fotograador que féu la planxa va ser la empresa «Photo. Eng. Co. N. Y.» de Nova York. A dalt hi ha un òval amb un escut de Sitges al mig voltat de la llegenda «Vistas de Sitjes». Al mig de la plana un dibuix de la Punta dintre d'un cercle, i de dalt a baix cinc franges horitzontals, contenint cada una un, dos o tres dibuixos, segons les conveniències del dibuixant. Aquests dibuixos representen: «Sant Sebastià y lo Cementiri, La Rivera, La torre (Castelldefels), Vista de Sitjes desde la Ri-

bera, Record de La Independència, Lo Casino, Carrer de Bosch (Record dels Arabs), Vistiri, Lo Prado Suburense, Los molins». La primera vista, la de S. Sebastià i el Cementiri, està presa des de l'extrem llevant del Port de n'Alegre, és a dir, de la Platja de Sant Sebastià, des d'un lloc d'on ara ja no es veu l'ermita, perquè en priva la vista la caserna de la Guàrdia Civil (4). A l'angle sud-oest de la tanca del cementiri s'hi pot veure la torre escapçada d'un antic molí que hi hagué en aquell indret (5). La vista de la Ribera està dibuixada des d'aproximadament el començament del carrer del Bonaire en direcció cap el Vinyet. Consta ja de la calçada que hi ha a la banda de les cases i del passeig elevat que corre per la banda de mar (6). No hi ha arbres; a banda i banda del passeig, aproximadament cada quinze metres, hi ha fanals, i una sèrie de bancs, dos a cada un dels espais entre fanal i fanal. Al fons, el pont sobre la riera de Bassa-rodona (carrer d'Espanya), antecessor de l'actual pont Domènec (7). No gaire més enllà l'extrem de les

fortificacions contra els carlins, que protegia el final de la Ribera, amb un portal i una torre a la banda de la sorra. El dibuix següent, que en realitat no pertany a Sitges, és el d'una de les torres de guaita de Castelldefels. Segueix un dibuix de la Punta i de les cases de baix a mar, pres des del mateix lloc del dibuix de la Ribera, és a dir, des del començament del carrer del Bonaire, però ara en direcció a llevant. Deixant per a un dibuix següent l'explicació de la Punta, parlem de les cases des de la Fragata al carrer de Sant Pere. S'hi veu can Falç, i les altres cases es poden anar relacionant, una per una amb les cases modernes que avui ocupen el seu lloc. Per sobre de les teulades es pot veure la part alta del Castell, antecessor, malaguanyadament perdut, de l'actual Ajuntament. A continuació hi ha dibuixat un suposat «record de la Independència». És el morter enfonsat a terra, que fins fa poc estava al Baluard on comença la baixada cap a la Fragata, morter, que recentment ha estat tret del seu lloc, i que sembla que serà col·locat a la Ribera. En el terra on hi ha el canó hi creix l'herba, i per tant el Baluard encara no estava enllo-

sat. El dibuix següent és el del Casino Suburense. Estava al centre del cantó de muntanya de l'actual Cap de la Vila, que en aquell temps però, era més petit, i per tant el Casino corresponia al número 5 del carrer de Jesús. A la planta baixa hi ha una porta lateral amb el rètol de «Casino» i dues finestres amb reixa. Al primer pis un balcó corregut amb dues portes, coronades per frontons triangulars i proveïdes de grans persianes. Al segon pis dues finestres quadrades i entre elles un títol que diu «El Suburense». A la barana del terrat un gran escut del que no s'aprecien detalls. Seguint la il·lustració de La Lluanera ve un dibuix circular, que representa la Punta. S'hi veu can Pans, i l'església tal com és ja ara (8), un alt pal de bandera a l'extrem de mar del Baluard. Les escales de baixada a la platja no són, però, com són ara. La del cantó de mar no existeix (9), hi ha, però, des d'on avui comença l'espigó en direcció a la Fragata un petit moll. La baixada del cantó de can Pans és diferent de com és actualment: comença amb el mateix tros ample de baixada, però així com ara acaba bruscament i es converteix en una escaleta estreta, abans continuava amb la mateixa amplitud, quasi fins el nivell de la platja i després tombava, seguint igual d'ample en direcció a mar fins arribar a la sorra. El carrer d'en Bosc, que és el dibuix següent, està pres des de la Davallada, i és igual que ara, excepte que l'escala de l'actual Estudi Vidal està feta en direcció contrària a la que segueix avui. Hi ha després una vista de Sitges des de l'ermita de S. Sebastià. S'hi veu el tros de muralla que tancava la vila per llevant, que anava des de la Torreta al començament del carrer d'En Rafel Llopart. En aquesta muralla hi ha un portal i una petita torre adossada. No existia, es clar, el Cau Ferrat (10) i l'Hospital encara no s'havia convertit en el Maricel (11). Ja s'hi veu Can Vidal i Quadres. La següent il·lustració representa una creu amb sòcol de l'interior del recinte del cementiri. El dibuix referent al Prado correspon a un any després de la fundació d'aquesta societat (12). L'edifici però, que es veu al dibuix, era d'uns quants anys abans, de 1869, i abans de pertànyer al Prado havia estat sala de balls. Té forma d'U, amb les puntes dirigides cap el carrer de Jesús, que és per on hi havia l'entrada primitivament, abans que fos closa i que se n'obris una altra pel carrer de Gumà. Davant de l'edifici s'hi veu un jardí i una pèrgola. L'última il·lustració correspon als Molins; encara

hi són tots dos (13), tal com suggereix que haurien de ser el nom, que està en plural.

Tot el que he ressenyat fins ara és el bloc més gros de referències a Sitges, que hi ha a La Lluanera de Nova York. Per no deixar-me res al tinter anotaré encara tres petites notícies més o menys relacionades amb la vila. Al número 37, pàgina 5, es parla del pas per Nova York d'en Francesc Gumà el dia 2 d'abril del 1878. Procedia de Cuba i tornava a Catalunya. A Cuba havia recollit 500.000 duros amb la venda d'accions del ferrocarril de Barcelona a Vilanova i Valls (14), ferrocarril que encara és el que comunica Sitges amb Barcelona. Al número 47, pàgina 4, hi ha una il·lustració representant el castell d'Eramprunyà i l'ermita de la Mare de Déu de Brugués. Finalment el número 49 és especial i està dedicat a la dona catalana. Hi ha gran quantitat de col·laboracions femenines i entre elles una a la pàgina 7 firmada «Remey» de Sitges. Es tracta d'una mena de conte sobre uns pòlvors de diversos colors que fan veure a qui els pren el món de manera diferent, segons el color dels pòlvors que hagi pres.

Ignasi M.ª Muntaner

N. R. — Comunica el nostre associat i estudiant de Biològiques Jacint Picas i Julià, que «petaclecs» dits també esclafidors i colitxos, són la «*Silene vulgaris*».

Els altars de l'Església Parroquial de Sitges

L'estudi dels altars de l'església Parroquial de Sitges ens situa en els finals del segle XVII i començaments del XVIII.

La història, relatada en els llibres de Carbonell Gener i de Ramon Planes, ens diu que a Sitges en aquests anys surt la idea de la llibertat, es vol sortir de la Pia Almoina, i estar només sota el poder Reial. Carbonell ens diu que la raó d'aquesta recerca de la llibertat pot ésser molt bé a causa que quelcom ha trencat la unitat d'Europa: la contra-reforma.

Els anys que van precedir aquests fets trobem que:

1639 Saqueig a Sitges, en tornar del setge de Salces, els sitgetans no volen obrir

(4) Si bé hi ha Guàrdia Civil a Sitges des de 1891, no es construí la caserna actual fins als anys 1916-1918.

(5) Aquest molí, també anomenat el Molinot, existia ja en el segle XVII com testimonien els Capbreus d'aquell temps. Els seus restes es conservaren fins recentment, i encara hi ha persones a Sitges que el recorden.

(6) La Ribera fou el primer carrer que s'urbanitzà a Sitges, ja des de l'any 1840. Els arbres s'hi plantaren vers 1888.

(7) El pont Domènec fou pagat per En Pere Domènec i Grau, en 1880.

(8) La forma externa actual de l'església és obra de Mn. Fèlix Clarà a través d'una sèrie d'obres que es feren entre 1854 (capella del Santíssim) i 1863 (façana i campanar).

(9) L'escalinata de la Punta fou projectada el 1890 i s'inaugurà el 1900.

(10) Construït entre 1891 i 1893.

(11) L'Hospital estigué junt al mar fins a 1910 en què fou comprat per Mr. Deering.

(12) Fou fundada en 1877 amb gent procedent del Casino Suburense.

(13) El molí avui desaparegut s'enderrocà en 1916.

(14) La societat del ferrocarril es constituí en 1877, les obres s'iniciaren en 1878, i s'inaugurà en 1881.

les portes a les tropes de Felip IV, sis-cents soldats entren a Sitges.

1640 Els catalans tenien com aliats els francesos, Lluís XIII els aconsella la constitució de la República.

1642 1er Juliol es troben a Sitges les esqua-

1642 Per Juliol es troben a Sitges les esquadres Franceses i Espanyoles.

1649 França ja no ajuda a Catalunya, Lluís XIII morí i Lluís XIV no té la majoria d'edat.

1651 La pesta va a Barcelona, es fa una processó cada setmana a Sant Sebastià, es tanquen totes les portes.

1668 Donació de l'ermita del Vinyet als fra-menors de San Francesc. Vinguda de Joan d'Àustria.

- 1669 Angel Vidal va a Madrid per posar a Sitges sota la corona.
- 1679 Queda signada la pau del poble de Sitges amb el capítol.
- 1685 Construeix una fragata per anar contra els berberiscs.

L'any 1684 és la data de la construcció de l'altar més antic de la Parròquia de Sitges.

Como tots sabeu, la primera església era del tipus oriental-visigòtica. La segona és la que es començà en el segle XIII - finals del XIV. En aquesta etapa ja es nota una evolució per honorar els sants, d'aquesta època solaments ens queda els ossaris de Bernat de Fonollar, Galceran de Pachs i Galceran de Ribes. Pels reculls de l'Arxiu diocesà trobem que hi ha molts altars (Sant Esteve, Macari...).

L'any 1649 es vol ampliar l'església, l'any 1666 hi ha un document que testifica l'ensostrament de la parròquia de Sitges.

Els anys de què estem parlant, malgrat els problemes, setges... de la vila, aquest poble tenia una economia molt bona, tan rural com marítima. Els productes eren molt ben rebuts per Catalunya, i el moviment comercial i la seva economia era abundant. Eren temps de prosperitat floreixent, per la burgesia sitgetana, que no dubtava a ajudar a sufragar despeses d'obres d'art, ja religioses, ja urbanístiques.

Es en aquests moments que ens trobem amb la construcció d'aquests magnífics retables que es conserven a la parròquia de Sitges.

A Catalunya es fa barroc perquè és la manera de fer, és l'estil, modern, actual, no perquè se senti com un imperatiu, com una necessitat, com la millor manera d'expressar les idees i els sentiments que es tenen.

De l'empenta econòmica catalana en aquest segle, en tenim la prova en les construccions de nova planta que es porten a cap arreu de Catalunya. El que potser no es porta a cap són grans construccions, grans testimonis artístics, que serien els que donarien testimoni a una societat realment nova. Però les coses no són així, Catalunya en aquest segle és utilitària, és treballadora i res més.

D'aquesta societat catalana ha marxat la noblesa, i només queda la burgesia benestant i la classe treballadora, artesana i camperola; per aquest motiu està separada del lluïment que caracteritza altres societats contemporànies, com són els minúsculs Estats Italians, França i alguns indrets d'Ale-

manya. Em podeu dir que Flandes i Holanda estaven en mans d'una burgesia també, però hem de diferenciar que aquesta era una burgesia d'estats cosmopolites com la italiana. A Catalunya és artesana i local, encara que amb molta empena.

Els primers 40 anys del segle XVII a Catalunya, amb una economia florent, les arts no tenen la importància que haurien de tenir,

Entre 1640-1656 passen coses grosses, com la primera república i la pèrdua del Rosselló i la Cerdanya. Són uns anys difícils, però després tot començarà amb una nova empena, i amb més embranzida, sobretot en l'escultura, i cap a 1700 hom trobarà ja les coses diferentment situades.

El barroc català no és un barroc cortesà; és un altre tipus de barroc, classicitzant, serè, gairebé renaixentista.

Escultura: Tenim un signe de l'empenta de l'escultura barroca a Catalunya en la gran quantitat d'obres que s'han conservat malgrat les destruccions que tingueren lloc en 1936. Això és degut a l'empenta creixent de

Catalunya que va resorgint del marasme que ha caigut des de mitjans el segle xv.

Aquesta empena no significa que s'hagin d'ornar nous edificis, sinó que s'han de posar al dia vells edificis, sobretot esglésies. Són necessaris gran nombre de retaules i d'escultures de sants per tots.

Això facilita que existeixin escultors. Generalment, aquests pertanyen a famílies que passen l'ofici de pares a fills (cas dels Morató de Vic, o bé cas dels Bonifàs, dels Tramulles...).

L'escultura catalana d'aquests moments no es pot dir que sigui equivalent a la que es feia a Castella o Andalusia, sinó que té qualitats pròpies, menys melodramàtiques, amb una gràcia serena i volada.

Gran nombre treballaven en fusta, pel que pertanyien al gremi de fusters, el 1680 se'ls constitueix un Gremi, cosa que havien anat molt al darrera.

Hem dit que el treball d'escultors va lligat a Catalunya al nom de diverses famílies que de generació en generació van transmetent l'ofici. Això fa que s'estableixin uns certs nuclis de producció en determinats indrets regentats per famílies (Barcelona, Tarragona, Manresa, Valls...).

El treball d'escultura va lligat generalment amb el de constructor de retaules, del qual és un factor determinant.

Passarem a explicar la història dels altars de la parròquia de Sitges, fent gràcies a ells, un estudi de l'evolució del retaule a Catalunya.

Ens trobem que a la nostra parròquia tenim un retaule que segueix en la seva estructura la línia medieval: l'altar del Roser. Es diu retaule d'estructura medieval aquell que està distribuït per escenes i amb plans horitzontals successius, manifestació que s'ha anomenat «evangeli de pedra»; i a mida que anem penetrant en el món indubtablement en transformació que és el barroc, aquest anirà canviant i les obres aniran convertint-se no en una exposició informativa d'un saber del món, tal com fins en aquell moment havia estat explicat a l'home, sinó en una manifestació personal d'un individu, d'una idea que li bull al seu interior i que plasma materialment.

Es pot dir que les formulacions mentals dels homes passen d'una mitologia o fetixisme del detall a un planteig, segons el qual res no es pot concebre aïllat.

Primerament, passant a un exemple pràctic,

la imatge del sant o divinitat al qual està dedicada l'advocació del retaule, i que en el retaule medieval ocupa el seu lloc, desgavellant el Barroc, veiem que aquell lloc ben delimitat tendeix a depassar els límits i a penetrar en sectors i zones abans reservades a altres o escenes menors de la vida o advocació del retaule. El nostre exemple d'aquests tipus es l'altar del Remei i l'altar de Sant Elm.

Aquest lloc central es pot anar engrandint i ocupa més plaça de la que es podia esperar. Passa a situar-se entre dos pisos i els ocupa tots dos plenament. Exemple a la nostra església és l'altar de la Puríssima o bé l'altar dels Dolors.

Així doncs, amb 5 retaules podem explicar més bé o malament l'història del retaule en aquests anys...

El primer altar, el de la Mare de Déu del Roser es, com ja he dit, de tipus medieval, data de l'any 1684, us podeu preguntar el perquè te tanta diferencia de forma i estil del que li ve darrera (Sant Elm, 1686) si solament es porten dos anys. El fet és molt senzill, quan calia realitzar un retaule, molts cops es buscava un altre ja realitzat, i es demanava que es fes igual que tal retaule... (després ja veurem un exemple), l'artista que el realitzava l'intentava fer el més semblant possible al que havien vist i que volien fos igual. A Barcelona tenim dos retaules de la Mare de Déu del Roser, un a la seu Barcelonina i l'altre a Sant Vicenç de Sarrià. Es obra de l'artista Agustí Pujol (1585-1628), del qual es diu que estudià a Itàlia. Els retaules es van fer vers 1619, i estan plens d'esperit renaixentista, així doncs és indubtable que l'autor que va fer el de Sitges, havia de conèixer els retaules de Pujol. Això ho notem en molts detalls, igual que en la composició de quadres, figures, l'arquitectura que fa de fons al retaule, etc..., tenen massa semblança, i és l'únic motiu que pot tenir fer una obra de tanta influència renaixentista com aquesta. Si bé és cert que la de Sitges, a diferència de les altres, té elements barrocs, com és lògic; frontó trencat, columnes salomòniques, etc...

Aquest retaule està dividit en tres pisos, d'aquests podem dir que el pis primer té molta més categoria escultòrica que no pas el segon. Les figures tenen més relleu, la perspectiva és més bona, la composició més ben trobada, etc... De les predelles podem dir que n'hi ha dues molt més ben fetes que les altres (Flagel·lació i coronació)... Detalls

anecdòtics són el que l'anunciació està dividida, l'àngel està a l'ala dreta i la Mare de Déu a l'esquerra de l'altar, i que hi ha un misteri de més: l'Adoració dels reis.

La mateixa diferència escultòrica del primer pis i el segon la trobem a les columnes, les del primer pis tenen àngels, fulles, etc..., al segon no tenen àngels.

Es un retaule en què es veu una gran diferència d'execució; és impossible que l'autor que hagi fet aquell mantell de la Presentació, hagi fet una cosa tant *naïf* com l'Oració a l'Hort.

La policromia d'aquest altar és entre blaus i vermells.

Tot l'altar està ple de roses que fan al·lusió al sant rosari, són roses amb certa influència plateresca.

L'altre altar que tenim a la parròquia, i que per la data va darrera del del Roser, és l'altar de Sant Elm. En aquest veiem un esperit més nou que en el del Roser. La fornícula ja passa a situar-se entre dos pisos, els elements estructurals i ornamentals es van carregant. L'esperit barroc ho va posseint cada vegada més, es crea una filigrana ornamental amb columnes salomòniques cobertes de vegetació, figures plenes de moviment i angelets voladors.

La teatralitat es comença a imposar a les obres plàstiques; teatralitat que tindrà el seu màxim esplendor a Arenys de Mar i Cadaqués en els retaules de Pau Costa, el primer i de Morató, Costa i Torres el segon (1723-1727, aproximadament).

El color daurat hi és constant, però també hi són constants el color. En aquest altar, però, els colors dominants són el platejat i el verd.

Està realitzat l'any 1686, l'altar té tres pisos, el pis inferior està format per tres quadres narratius de la vida de Sant Elm. El Sant Elm que hi havia fins ara, ara hi ha un Sant Joan, i una quantitat de figures noves, era el Sant Agustí que estava al costat del Sant Elm original.

Els extrems del pis central són interessants pel fet que són de les poques que es conserven originals i per la funció que prenen en aquest altar. Estan com a cariàtides, fan la funció de columnes. Mes tard aquest cas es donarà en més profusió (Costa), però

en aquests moments és novetat. El fust és la dona mentre que té dos capitells, el cistell i un pseudo-corinti. Les figures són de gran qualitat tant per la forma com per la policromia.

Aquest altar hem de dir que la part superior correspon a uns quants anys més tard, es poden veure unes petites variacions en quant a riquesa decorativa tant escultòrica com policroma.

Aquest altar havia d'ésser realitzat per un bon escultor, es veien molts detalls que ho feien pressentir, buscant i mirant notes, llibres..., vaig trobar que a l'any 1699, Jeroni Bas i Pau Esteve, cònsols de la Congregació de Sant Sebastià de Capellades, encarregaren a Llätzer Tramulles un retaule per la Congregació parroquial d'aquesta vila, amb l'obligació d'executar-lo com el de Sant Elm de Sitges. Això podia ésser un punt per afirmar-ho.

Vaig intentar saber els que havia fet Llätzer Tramulles però hi vaig trobar que el 1681 estava a Reus i Barna, 1683, Escala Dei, 1685, Santa Eulàlia, 1690, Barcelona, 1693 morí. Per tant, ens trobem que no sabem on era a 1686, però sí sabem que estava prop de Barcelona. El 1691 ens passa el mateix, ¿no podia ésser que deixés de fer el retaule per anar a treballar a Barcelona, i que quan hi acabés la feina tornés a Sitges...? Jo m'atreiria a afirmar-ho. Totes les obres són destruïdes. Tornà a Perpinyà.

El següent altar és el de la Puríssima. La data és de 1694.

Es el tipus de retaule que vol centrar tot el conjunt voltant el tema dominant. La fornícula aquí agafa tot el cos central de l'altar. Els elements constitutius independents han desaparegut per assolir una única obra de conjunt. La figura no té vida pròpia per ella mateixa. El retaule és, doncs, una única fornícula, amb columnes, pilastres, àngels que completen el central. L'obra pren una unitat conceptual fins i tot formalment. El tipus d'escultor que ha realitzat aquest altar és dels que posa tota la força barroca en habillaments i draperies, però en canvi les seves expressions sempre són serenes, i de mirada interior, assolint a la perfecció aquell clasicisme barroc tantes vegades esmentat en fer referència a l'escola catalana. L'art de la imatgeria domina els elements arquitect-

tònics. Un dels escultors que treballava d'aquesta manera era Pau Sunyer, mort 1694 (autor del santuari de la Gleva), podria ser perfectament, doncs és completament diferent dels altres.

Anècdotes d'aquest altar són per exemple, el fet que a les dues predelles del pis baix la Mare de Déu va vestida una de forma bíblica i l'altre de la manera que es vestien les noies del segle XVII; a les pilastres que envolten el centre de l'altar hi ha com a decoració una sèrie d'àngels, la única diferència és que s'hi veu un cap de dona, porta cabells llargs i arrecada, que podrà ser la donant. Un àngel que porta la guirnalda de l'estela matutina es completament diferent dels altres, té cara d'home, pot ésser l'autor..., etc... La figura d'ara està feta per Muns. El color predominant és el daurat. Elements distribuïts amb claretat i no gaire exuberant.

Remei. — L'altar que ve després de la Puríssima és l'altar del Remei. Aquest altar està datat en 1695, és un retaule totalment inspirat en l'altar de Sant Elm. Si bé és veritat que es vol copiar l'altre altar, el del Remei no arriba a aconseguir-ho. Es de qualitat inferior tant escultòrica, com decorativa... En la mateixa draperia que aguanta el diorama central s'hi veu la diferència.

Solament queden quatre figures originals. Avui Mare de Déu del Carme, el més interessant són les predelles inferiors, sobretot la de la dreta, però cap figura no té la qualitat de Sant Elm.

Un altre altar és el de Sant Pere, finals del XVII, s'ha perdut la part superior de l'altar, avui és neoclàssic, si bé es vol seguir l'estil barroc. D'aquesta època solament queden tres predelles del pis inferior, i les dues capelles dels costats. Les figures són fetes en època neoclàssica.

De les predelles, la més interessant és la de Jesús caminant sobre les aigües pel seu moviment, expressivitat i colors. La central té un àngel molt interessant per la seva bellesa, sembla un àngel modernista, pel moviment, vestit, etc.

L'església de Sitges té també un tros d'altar que és de les Animes. Aquesta part que ens queda ens és una mostra de l'esperit barroc de l'època. El barroc sempre diferencia el blau i el vermell com cel i infern.

Aquí es veu molt clar, a més l'esperit barroc en el qual es veu que tothom és igual, tothom va a l'infern (bisbe, rei...), les figures

són interessant pels seus sortints (escorços) que donen un gran moviment a les figures, tots estan fent quelcom.

12 figures. Els colors són blau, vermell i daurats, tots ells molt ben trobats.

L'últim altar es el dels Dolors. Està datat el 1702. Es un retaule interessantíssim per la seva bellesa escultòrica.

La fornícula ocupa tot el centre, mentre que les ales centrals són quadres. Les figures són magnífiques, les talles tenen un 3/4 de relleu, i la policromia és molt ben trobada. Estem davant d'un altre magnífic artista. La profunditat dels quadres està perfectament aconseguida, així com els abillaments, cortinatges... L'arquitectura és magnífica. Tot el mínim detall es troba realitzat en la seva màxima expressió. Com detall anecdòtic, podríem afirmar que ho són les ulleres que porta l'escriba del temple. Els graons de les escales són perfectament dibuixats.

La vegetació i mosaic tot està fet amb un perfecte estudi i realisme. El relleu sembla escultura, les mateixes columnes del temple semblen no adosades.

El Sant Sepulcre té la imatge de la Magdalena plorant, una de les imatges més belles de tota la parròquia.

A l'altar domina el color blanc os, i fa ressaltar els colors de les talles, daurats abundants...

Es diu que aquest retaule va ésser construït per Joan Roig —escultor— i Joan Muxí decorador. Joan Roig morí l'any 1704, el retaule, com ja hem dit, és de l'any 1702. Així doncs, seria una de les últimes obres de l'artista i es diferenciaria de les anteriors pel seu predomini de la línia recta.

Si comparem aquest altar amb el de Sant Pacià de la Catedral de Barcelona, veurem una gran diferència en quant a formes, ja que aquest de Sant Pacià es basa en formes convexes.

Gràcies a un bon amic que em va donar una informació vaig poder saber que l'orgue era fet del mateix Joan Roig. D'aquest fet he trobat documents, mentre que la hipòtesi que l'altar dels Dolors sigui de Joan Roig, encara està per confirmar.

ISABEL COLL

Noticiari del «Grup d'Estudis Sitgetans»

L'elecció de Junta. El passat setembre del 1976 s'elegiren els membres de la primera Junta Directiva reglamentària, que va quedar formada pels següents membres: President, Ramon Planes; Vicepresident, Antoni Vigó; Secretari, Lluís Jou; Tresorer, Jacint Picas; Vocals, Joan Puig i Mestre, Isabel Coll, Angels Parés, Vinyet Panyella. D'acord amb els nostres estatuts vigents, la Junta elegida té un mandat de dos anys.

Escrips de Trinitat Catasús. A mitjans de novembre el Dr. J. Manuel Catasús i Catasús va fer donació al Grup d'Estudis Sitgetans d'un important conjunt de poemes i altres obres, la majoria d'elles manuscrites, i altres inèdites, pertanyents al poeta Trinitat Catasús. El G.E.S. espera poder editar aquest material, ben important, per una millor coneixença i valoració del poeta sitgetà.

L'edició de l'«Assaig Històric», de Llopis i Bofill. L'edició facsímil de l'Assaig Històric de la Vila de Sitges, de Joan Llopis i Bofill, primera història general de Sitges, edició patrocinada pel G.E.S. estarà llesta, si tot va bé, per la propera Festa del Llibre. El pròleg a aquesta edició ha estat encomanat a l'historiador sitgetà Josep Carbonell i Gener.

Les reunions del G.E.S. En el transcurs de les darreres reunions del G.E.S. s'han tractat els següents temes monogràfics: «Els altars barrocs de la nostra Parròquia», per Isabel Coll Mirabent; «Les primeres fàbriques del calçat de Sitges», per Jacint Sastre i Descarrega, i «Trinitat Catasús, poeta noucentista», per Vinyet Panyella i Balsells.

La conferència del Dr. Mundó. El 25 de febrer ha tingut lloc al local de la Biblioteca Popular «Santiago Rusiñol» una interessant

conferència, a càrrec de Manuel Mundó, sobre el conseller d'Alfons I Ramon de Sitges, important callígraf català.

El nostre homenatge al Doctor Bartomeu Robert. Probablement, pel mes de maig es realitzarà una exposició relativa al Dr. Bartomeu Robert Yarzàbal, gran polític català i compatrici nostre. L'exposició serà completada per diversos actes en col·laboració amb l'Associació de Veïns «El Mar».

Garraf, Parc Natural. El passat mes de Gener l'Assemblea del G.E.S. va prendre l'acord de sol·licitar de la Campanya per a la Salvaguarda del Patrimoni Natural, del Congrés de Cultura Catalana, la inclusió del Garraf com a Parc Natural dintre d'una planificació general de Catalunya, millorant les propostes de la Diputació de Barcelona. De moment s'ha rebut resposta coincidint en part amb la nostra proposta, i donant certes directrius per portar a cap una campanya i obtenir els resultats que ens hem proposat.

Recerques arqueològiques

La secció arqueològica continua fent el seu petit treball encara que es troba amb molts problemes. De moment, tan sols s'ha portat a terme una petita cata a prop del Vinyet per intentar localitzar el rec ja estudiat anys enrera. Ara bé, els nostres intents varen resultar fallits trobant tan sols restes de terrisses, actualment s'ha hagut de deixar-ho correr, degut a causes superiors.

La nostra idea es anar fent un estudi de la història de Sitges i els seus voltants, ja que se'n sap molt poca cosa i sobre tot en el camp de restes i troballes. En perspectiva hi ha l'estudi d'una sitja a les afores del poble, de moment no s'ha fet res.

Des de aquí faig una crida a tothom que estigui interessat amb l'arqueologia o amb l'estudi de la vida del nostre poble. Us hi esperem.

PATROCINAT PER LA

Caixa d'Estalvis del Penedès